

Bibliotheek Inholland zet in op 100% digitaal

De bibliotheek van Hogeschool Inholland maakte onlangs bekend dat zij vanaf 2015 geheel digitaal gaat. Het nieuws haalde de kranten en riep (ook) bij vakgenoten uiteenlopende reacties op. Bibliotheekmanager Ria Paulides reageert. 'Ik ben optimistisch gestemd.'

Door: Ronald de Nijs

Reacties op plannen van Inholland

Informatie-Professional nodigde twee hogeschool-bibliotheacarissen uit om te reageren op het plan van de bibliotheek van Inholland om in 2015 geheel digitaal te gaan.

Door: Leon Liefseems

Myriam Lemmens: 'Inhoud gaat boven vorm'

De Vlaamse Provinciale Hogeschool Limburg (PHL) staat bekend om het in 2001 ingevoerde onderwijsconcept 'Hogeschool met de laptop', vertelt bibliothecaris Myriam Lemmens. Elke student, docent, onderzoeker en perso-

neelslid leert, onderwijst, onderzoekt en werkt elke dag met een *state of the art* laptop, verstrekt door de school. Via een goed werkend draadloos netwerk krijgt iedereen toegang tot de verschillende digitale diensten en platformen.

De behoefte aan digitaal bibliotheekmateriaal is daarmee toegenomen. En tegelijkertijd is het aanbod van dat digitaal bibliotheekmateriaal gestegen. 'Al bij de invoering van het concept kwamen uitgeverijen met digitale versies van hun losbladige werken en tijdschriften,' aldus Lemmens. Ook uitgevers staan daarin dus niet stil. 'Maar we gaan niet

Judith van Hooijdonk: 'Wat vinden studenten en docenten ervan?'

Judith van Hooijdonk, l-adviseur bij Zuyd Hogeschool, volgt met belangstelling de discussie rond Inholland. Ze is samen met een extern adviseur van Reekx momenteel als 'counterpart' betrokken bij het Visietraject *Zuyd Bibliotheek*. Hierin worden met interviews de

behoefte en wensen gepeild ten aanzien van de (digitale) bibliotheekdienstverlening. Het onderzoek wordt eind april afgerond. Nog niet iedereen binnen het onderwijs is klaar voor een volledig digitale bibliotheek, zo blijkt uit de interviews die tot

nu toe zijn afgenomen. Boeken horen er bij. Dat gevoel heerst nog steeds. En het blijft prettig om een tijdschrift in de bibliotheek te lezen. 'Maar we stellen ook de vraag: als er bezuinigd zou moeten worden, waarop moet dat dan gebeuren? Dan wordt digitaliseren

Als er een ding uitsprong in de media-aandacht voor de plannen van de Inholland-bibliotheek, dan was het wel het sentiment dat met het boek verbonden is. 'Ik kreeg een beetje het gevoel terug te keren naar de middeleeuwen,' aldus Ria Paulides. 'Als je aan het boek komt, dan is het opeens iets heiligs. Ik denk dat dit sentiment cultureel bepaald is.' Natuurlijk moeten we zuinig zijn op ons papieren cultureel erfgoed, zegt Paulides. 'Maar de bibliotheek van Hogeschool Inholland heeft geen bewaarfunctie, we bezitten niet, zoals een universiteitsbibliotheek, unieke exemplaren. Onze collectie bestaat vooral uit secundaire literatuur die na een jaar of acht verouderd is en vervolgens vervangen wordt.'

Ria Paulides (1955) werkt sinds

2007 als manager bij de bibliotheek van Hogeschool Inholland. Inholland telt acht locaties en bibliotheken, verspreid tussen Noord- en Zuid-Holland. Haar voorganger had de opdracht om zoveel mogelijk materiaal digitaal aan te schaffen, Paulides zette die lijn door. 'Zo werkten we stap voor stap toe naar een digitale bibliotheek. Inmiddels hebben we 25 miljoen digitale items en daarnaast hebben we nog eens 145.000 boeken in de kast staan. Het gaat hierbij niet zozeer om studieboeken, maar om een brede categorie uitgaven waaruit studenten kennis moeten opsporen om aan een opdracht te voldoen.'

'25 procent van de collectie is nog niet digitaal. We zijn echter nu al zover dat we in 2015 geheel digitaal willen gaan. Dit besluit is voor ons een logische

stap en is in nauw overleg met het onderwijs tot stand gekomen. Een digitale bibliotheek wordt gezien als een van de middelen om het onderwijs kwalitatief te verbeteren; het onderwijs gaat sowieso meer gebruikmaken van digitale (leer) middelen. De beslissing voor een 100% digitale bibliotheek heeft wel personele consequenties, aangezien we straks geen materialen meer uitlenen. Daar beraden we ons nog op.'

'We gaan de boeken niet één op één vervangen door een digitale variant. Die zijn er immers niet. We vragen de docenten welke boeken relevant zijn. Met die lijsten gaan we naar de educatieve uitgeverij om te praten over digitale edities. Ik verwacht dat een hoop titels minder belangrijk voor de docenten zullen zijn. Van die titels

zullen we bekijken of de huidige digitale bibliotheek daarvoor alternatieven biedt.'

'We beschikken over een groot aanbod aan buitenlandse digitale titels. Waarom kan dat niet met Nederlandse titels? Ik merk bij uitgeverij wel de wens om hierop in te zetten. Er is koudwaterrees. En men is bang dat titels straks illegaal te downloaden zijn. Daar moeten we een oplossing voor vinden.'

'De gesprekken met uitgeverij doen we samen met SHB (Samenwerkingsverband Hogeschool Bibliotheken), waarvan ik zelf secretaris ben. Die samenwerking met andere hogescholen is heel belangrijk. Laten we samen de regierol naar ons toetrekken, want we hebben allemaal belang bij een goede uitkomst. Ik ben optimistisch gestemd.'

iets aanbieden alleen omdat het digitaal beschikbaar is,' benadrukt de bibliothecaris. 'We selecteren en beoordelen het bibliotheekmateriaal in nauw overleg met het onderwijs. De inhoud is daarbij leidend.'

'Kijk je naar de opleidingen die nu nog afhankelijk zijn van fysieke materialen, zoals de lerarenopleiding, dan blijken ook daar uitgeverij bezig om die

materialen digitaal toegankelijk te maken.' En dat is prima, want een digitale bibliotheek zorgt voor een verruiming van de toegang tot bibliotheekmateriaal. 'Door deze digitalisering kunnen we de bibliotheek bij de student en docent krijgen, daar waar hij de informatie nodig heeft: in de les, thuis of op de werkplek.'

Toch is er nog steeds behoefte

aan een gezamenlijke werkruimte. 'We blijven de fysieke bibliotheek nog verder uitbouwen tot een functionele werkruimte.' De behoefte aan gekwalificeerd bibliotheekpersoneel bestaat nog steeds. 'Studenten en docenten kunnen bij ons terecht met zowel inhoudelijke als praktische vragen. En dat moet zo blijven.'

wel als oplossing aangedragen.' Van Hooijdonk hoort dan ook vaak de verdenking dat het bij Inholland om een verkapt bezuiniging gaat.

Is het als hogeschoolbibliotheek haalbaar om volledig digitaal te worden? 'Ik hoor vanuit bepaalde hoeken, bij

voorbeeld de gezondheidszorg, dat dat niet lukt.' Het is een feit dat voor bepaalde vakgebieden nog niet alles digitaal beschikbaar is. En niet alle ebooks worden in licentievorm aangeboden, een voorwaarde om als bibliotheek een ebook te kunnen aanbieden.

De essentie zit hem volgens Van Hooijdonk in wat het onderwijs ervan vindt. Bij Inholland ligt er geen gebruikers-

onderzoek ten grondslag aan het besluit. 'Wij kunnen vanuit het visietraject aangeven dat de voorkeur uitgaat naar een hybride bibliotheek. Dat in de toekomst een 100% digitale bibliotheek tot stand komt, ligt in de lijn der verwachting, maar is van meerdere ontwikkelingen afhankelijk.'

Leen Liefsoens is redacteur van *InformatieProfessional*.

